

ingediend op **1839** (2023-2024) – Nr. 3
17 januari 2024 (2023-2024)

Verslag

namens de Commissie voor Binnenlands Bestuur,
Gelijke Kansen en Inburgering
uitgebracht door Katrien Schryvers en Bart Tommelein

over het ontwerp van decreet

tot wijziging
van het decreet van 16 januari 2004
op de begraafplaatsen en de lijkbezorging,
het decreet van 12 juli 2013
houdende toekenning van subsidies voor gebouwen
van de eredienst, gebouwen voor de openbare
uitoefening van de niet-confessionele morele
dienstverlening en crematoria
en het decreet van 22 december 2017
over het lokaal bestuur

Documenten in het dossier:

1839 (2023-2024) – Nr. 1: Ontwerp van decreet
– Nr. 2: Amendementen

Samenstelling van de Commissie voor Binnenlands Bestuur, Gelijke Kansen en Inburgering:

Voorzitter: Kris Van Dijck.

Vaste leden:

Maike De Vreese, Nadia Sminate, Annabel Tavernier, Kris Van Dijck, Paul Van Miert;

Yves Buysse, Chris Janssens, Sam Van Rooy;

Katrien Partyka, Brecht Warnez;

Bob Savenberg, Bart Tommelein;

Staf Aerts, An Moerenhout;

Maxim Veys.

Plaatsvervangers:

Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Bert Maertens, Freya Perdaens, Elke Sleurs;

Adeline Blancaert, Guy D'haeseleer, Kristof Slagmulder;

Koen Van den Heuvel, Hilâl Yalçın;

Stephanie D'Hose, Emmily Talpe;

Celia Groothedde, Jeremie Vaneeckhout;

Kurt De Loor.

Toegevoegde leden:

Lise Vandecasteele.

INHOUD

I.	Toelichting door Gwendolyn Rutten, viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen	4
II.	Algemene bespreking	6
1.	Vragen en opmerkingen van de commissieleden	6
1.1.	Tussenkomst van Kurt De Loor	6
1.2.	Tussenkomst van Bart Tommelein.....	7
1.3.	Tussenkomst van Katrien Schryvers	8
1.4.	Tussenkomst van Staf Aerts	10
1.5.	Tussenkomst van Paul Van Miert.....	10
2.	Antwoorden van de minister.....	11
III.	Artikelsgewijze bespreking en stemming.....	12
IV.	Eindstemming	15
	Tekst aangenomen door de commissie.....	16
	Bijlage: zie de dossierpagina van dit document op www.vlaamsparlement.be	

De Commissie voor Binnenlands Bestuur, Gelijke Kansen en Inburgering besprak op 9 januari 2024 het ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 16 januari 2004 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging, het decreet van 12 juli 2013 houdende toekenning van subsidies voor gebouwen van de eredienst, gebouwen voor de openbare uitoefening van de niet-confessionele morele dienstverlening en crematoria en het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur. De amendementen zijn opgenomen in *Parl.St.* VI.Parl. 2023-24, nr. 1839/2.

De getoonde presentatie is terug te vinden op de [dossierpagina](https://dossierpagina.vlaamsparlement.be) van dit document op www.vlaamsparlement.be.

I. Toelichting door Gwendolyn Rutten, viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen

Minister *Gwendolyn Rutten* geeft aan dat het ontwerp van decreet drie decreten wijzigt: het decreet van 16 januari 2004 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging, het decreet van 12 juli 2013 houdende toekenning van subsidies voor gebouwen van de eredienst, gebouwen voor de openbare uitoefening van de niet-confessionele morele dienstverlening en crematoria, en het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur.

Het ontwerp van decreet vindt zijn origine in het Vlaamse regeerakkoord (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 31/1), waarin werd afgesproken om het decreet over de begraafplaatsen en lijkbezorging te actualiseren. Bij die actualiseringsoefening werden heel wat stakeholders betrokken. In de loop van 2021 en 2022 heeft voormalig minister Bart Somers uitgebreid overlegd met de uitvaartsector, met name met Uitvaartunie Vlaanderen, de Koninklijke Federatie van de Belgische Uitvaart Sector (Funebra) en het Verenigd Netwerk van Openbare Crematoria, met de lokale besturen van Gent, Antwerpen en Kampenhout, met het Netwerk Begraafplaatsen Vlaanderen en Burgerzaken Vlaanderen vzw, met de FOD Binnenlandse Zaken en met diverse Vlaamse agentschappen, waaronder het agentschap Zorg en Gezondheid, het Agentschap voor Natuur en Bos, het agentschap Onroerend Erfgoed, de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij en de Vlaamse Milieumaatschappij. De minister dankt ook het Vlaams Parlement voor de diverse initiatieven die het op dat vlak nam, waaronder de conceptnota van Katrien Schryvers, Jo Brouns, Brecht Warnez, Katrien Partyka, Koen Van den Heuvel en Peter Van Rompuy tot aanpassing van de regelgeving op de begraafplaatsen en de lijkbezorging aan de evoluerende maatschappelijke wensen en noden (*Parl.St.* VI.Parl. 2020-2021, nr. 524/1), die mee als basis voor het ontwerp van decreet heeft gediend.

Het eerste uitgangspunt van het ontwerp van decreet is de lokale autonomie. Aangezien steden en gemeenten het dichtst bij de burger staan, werd er bewust voor gekozen om hen een rol te geven in die kwestie. Het gaat om gevoelige materie. Men moet eigen keuzes kunnen maken in functie van de eigen lokale noden. Een tweede, even belangrijk uitgangspunt is het respect voor de overledene, zijn eventuele wilsbeschikking en de nabestaanden. Het derde uitgangspunt is het waarborgen van het neutrale karakter van de begraafplaatsen.

De minister gaat vervolgens in op de voornaamste wijzigingen die het ontwerp van decreet aanbrengt. Vandaag kunnen crematoria in Vlaanderen uitsluitend worden opgericht en beheerd door een gemeente of een intergemeentelijk samenwerkingsverband, dus door de overheid. Het is niet mogelijk om daar private partners bij te betrekken. Een eerste belangrijke wijziging van het ontwerp van decreet maakt het mogelijk voor een private rechtspersoon om te participeren in een zogenaamde crematoriumintercommunale, zij het met een minderheidsparticipatie. De minister

benadrukt dat het geen verplichting, maar een optie is: gemeenten kunnen er nog altijd voor kiezen om dat voor honderd procent vanuit de overheid te doen. Ze wil daar ook niet in sturen. Lokale besturen zijn daar autonoom in. Kiezen ze daar wel voor, dan moeten ze aan een aantal voorwaarden voldoen: de inbreng mag geen controle of blokkerende macht opleveren; de privaatrechtelijke rechtspersonen mogen geen beslissende invloed op de vereniging hebben; de gezamenlijke inbreng van de privaatrechtelijke rechtspersonen mag niet meer dan 49 procent van het totale maatschappelijk kapitaal bedragen.

De crematoriumintercommunale valt dan als opdrachthoudende vereniging met beperkte private deelname onder de toezichtregeling van het decreet Lokaal Bestuur. Dat wil zeggen dat er altijd een voorafgaand verplicht, maar niet-bindend advies van de toezichthoudende overheid vereist is en dat tegenover de beslissingen van de organen van de crematoriumintercommunale de regels van het algemeen bestuurlijk toezicht gelden.

De tweede grote wijziging betreft een subsidiestop voor crematoria. De Vlaamse overheid kan op basis van het voornoemde decreet van 2013 subsidies verlenen voor de bouw van infrastructuur van crematoria. Er is echter vastgesteld dat de bestaande crematoria in Vlaanderen voldoende gebiedsdekkend zijn en voldoende capaciteit hebben voor het aantal uit te voeren crematies, zodat de bouw van bijkomende crematoria niet absoluut noodzakelijk is. Bovendien zal het mogelijk maken van een beperkte private deelname ook kunnen leiden tot de inbreng van privékapitaal. Daarom lijkt het de minister niet meer nodig om daarvoor in subsidies te voorzien. Er zal nog een uitvoeringsbesluit bij het ontwerp van decreet komen, dat het mogelijk zal maken dat een toekomstig, nog op te richten crematorium ook kan bestaan uit een louter technische entiteit, zonder een openbaar gedeelte. Aangezien het niet meer nodig is om de bouw van crematoria nog te subsidiëren, worden artikel 13 en 14 van het Subsidiedecreet via het ontwerp van decreet opgeheven.

Nu is er uitsluitend voorzien in de mogelijkheid van concessies voor graven en columbaria. Dat wordt uitgebreid: gemeenten en intergemeentelijke samenwerkingsverbanden zullen de mogelijkheid krijgen om concessies op urnenvelden te verlenen. Dat werd in de praktijk al gedaan, maar daarvoor wordt nu in een decretale basis voorzien. Zo wordt een hiaat in de wetgeving weggewerkt.

Een gelijkaardig hiaat moest worden verholpen wat de onderhoudsplicht betreft. Die plicht wordt met het ontwerp van decreet uitgebreid naar alle vormen van concessies. Niet alleen de in concessie gegeven graven, maar ook de urnenkelders, de urnenvelden en de nissen in de columbaria moeten worden onderhouden. Alle vormen van concessie zullen op dezelfde manier worden behandeld wat de onderhoudsplicht betreft.

Voorts wordt een aantal regels met betrekking tot het vervoer van een stoffelijk overschot aangepast. Respect voor de overledene is het uitgangspunt van de voorgestelde regeling. Volgens de huidige decretale bepalingen moet een niet-gecremeerd stoffelijk overschot altijd individueel worden vervoerd, met een lijkwagen of op een andere passende manier, maar als bijvoorbeeld twee familieleden tegelijk komen te overlijden door een ongeluk moet het mogelijk zijn om hen met één lijkwagen naar de uitvaartplechtigheid te vervoeren, aldus de minister. Mensen begrijpen immers niet altijd dat dat niet mag. Dat wordt verholpen door te bepalen dat met "op passende wijze" wordt bedoeld dat het veilig, hygiënisch en met respect voor de overledene moet gebeuren. Er worden dus aanpassingen gedaan zodat er rekening wordt gehouden met andere mogelijkheden op het vlak van lijkenvervoer. Het woord "individueel" wordt geschrapt.

Vanaf de leeftijd van 16 jaar kan iedereen vrijwillig een laatste wilsbeschikking overmaken aan de burgerlijke stand van zijn of haar gemeente. In die wilsbeschikking kan men diverse dingen aangeven: de wijze van lijkbezorging, dus of men wil worden begraven, gecremeerd of iets anders dat in de toekomst misschien mogelijk zal worden; de asbestemming; het ritueel van de levensbeschouwing dat men wenst bij de uitvaartplechtigheid; de gemeente waar men begraven wil worden of waar de as moet worden bijgezet of uitgestrooid; het bestaan van een uitvaartcontract. Die mogelijkheid bestaat vandaag al, maar de minister en haar voorganger vonden het belangrijk om ook de mogelijkheid om het lichaam aan de wetenschap te schenken daaraan toe te voegen, en dat zo veel eenvoudiger te maken. Ze weet dat dat ook kan rekenen op een groot parlementair draagvlak. Wie zijn lichaam aan de wetenschap wil schenken, moet daartoe immers een apart document aanvragen en invullen. Het is evident dat wie zich bedenkt, dat ook kan herroepen. De minister laat dat over aan de wijsheid van het Vlaams Parlement, maar zelf zou ze daar nog verder in willen gaan en er een opt-outsysteem van willen maken, waarbij men zijn lichaam per definitie ter beschikking van de wetenschap stelt tenzij men dat absoluut niet wil. In het ontwerp van decreet blijft er echter sprake van een opt-insysteem, benadrukt de minister. Ook moet de wetenschappelijke instelling zelf akkoord gaan. Maar mensen zullen dat alleszins op een meer eenvoudige manier kenbaar kunnen maken. Er zal nog een uitvoeringsbesluit komen om dat snel en breed van toepassing te maken.

Het ontwerp van decreet bevat ten slotte ook nog een belangrijke aanpassing wat de asbestemming betreft: als er geen wilsbeschikking is en er geen nabestaanden zijn, zal de persoon die in de lijkbezorging voorziet ervoor kunnen kiezen om de as uit te strooien of de urne te bewaren of te begraven op een publiek toegankelijke locatie. In die situatie zal het ook mogelijk worden gemaakt dat goede vrienden een deel van de as meenemen.

Men kan de as bewaren, uitstrooien of begraven op diverse locaties, dus ook ergens anders dan op een begraafplaats. De nabestaanden kunnen een symbolisch gedeelte van de as mee naar huis nemen. Als er geen laatste wilsbeschikking is, kan er vrij worden beslist om de as te begraven op de gemeentelijke begraafplaats, uit te strooien op een strooiweide of op zee. Als men in dat geval de as wil uitstrooien, begraven of bewaren op een andere plaats dan de begraafplaats, is er een gezamenlijk schriftelijk verzoek van de echtgenoot, partner, bloed- en aanverwanten van de eerste graad vereist. Gaat het over een minderjarig kind, dan is dat de toestemming van ouders of voogd, tenzij het kind daar zelf iets over zei in een wilsbeschikking vanaf 16 jaar.

II. Algemene bespreking

1. Vragen en opmerkingen van de commissieleden

1.1. Tussenkomen van Kurt De Loor

Kurt De Loor vindt dat het ontwerp van decreet de deur openzet voor private participatie in crematoria, terwijl er niet wordt toegelicht waarom dat nodig en wenselijk is. Ook wordt in dezelfde beweging de subsidie voor crematoria afgeschaft. De Vooruitfractie beschouwt dat als een zoveelste poging om een goed werkende publieke dienstverlening in de richting van de privésector te duwen, om die uit te besteden aan de vrije markt, iets waarmee ze niet akkoord kan gaan.

Als Bart Tommelein aanwezig is, dan is dat vaak omdat er privatisering in de lucht hangt, en dan moet men uitermate op zijn hoede zijn, vindt de spreker. De spreker vindt het heel belangrijk dat de crematoria in handen van de overheid blijven. Het cremeren van overledenen is een publieke dienstverlening en moet dat ook blijven.

Momenteel gebeurt dat op alle vlakken heel goed en met het nodige respect voor de overledenen en hun familie. Er wordt ook voldaan aan strenge milieunormen. De prijzen zijn schappelijk en transparant, en de crematoria zijn nabij. Er wordt wel vastgesteld dat er geen nood is aan bijkomende crematoria omdat er voldoende capaciteit is.

In Nederland zijn de crematoria geprivatiseerd, wat aanleiding geeft tot de bekende problemen die gepaard gaan met privatisering: men is niet in de eerste plaats op zoek naar een optimale en kwalitatieve dienstverlening, maar wel naar het genereren van winst. De lijkbezorging is er dus twee keer zo duur als in Vlaanderen. Daar moet men dus zeker geen voorbeeld aan nemen. Dat moet worden vermeden. De minister wees op de restricties opgelegd door artikel 452 van het decreet Lokaal Bestuur, maar dat neemt niet weg dat de deur naar commercie op die manier wordt opengezet. Ook stelde ze dat dat wordt overgelaten aan de lokale autonomie, maar als ze de subsidies afschaft en privéspelers toelaat, zijn de lokale besturen of intergemeentelijke samenwerkingsverbanden wel genoodzaakt om naar andere middelen op zoek te gaan. Er zullen geen subsidies meer zijn voor nieuwbouw of verbouwingen om nieuwe crematoria op te richten of bestaande installaties uit te breiden. De spreker vraagt zich af wat de echte reden is voor de afschaffing van de subsidies. Vanwege de milieu-impact van innovatieve investeringen door crematoria in nieuwe technieken voor lijkbezorging en energiebesparing lijkt het hem nuttig en wenselijk om die subsidies te handhaven.

Het ontwerp van decreet bevat weliswaar een aantal wijzigingen waarin de Vooruitfractie zich wel kan vinden, zoals het mogelijk maken van concessies op urnenvelden, het doen gelden van de onderhoudsplicht voor alle vormen van concessies en het eenvoudiger maken van een schenking aan de wetenschap, maar omdat ze privéparticipatie af te raden vindt, zal ze het ontwerp van decreet niet steunen.

1.2. Tussenkoms van Bart Tommelein

Bart Tommelein vindt het betoog van Kurt De Loor een typisch voorbeeld van socialistische prietpraat, en een geval van 'luister naar mijn woorden, maar kijk absoluut niet naar mijn daden'. Private participatie is voor socialisten schijnbaar een heel vies begrip, maar Brugge, een stad waar socialisten al geruime tijd besturen, heeft een constructie bedacht om het crematorium te laten uitbaten door een private maatschappij, onder het mom dat dat gebeurt door de stad, terwijl dat in feite wettelijk niet mag. De realiteit is dus dat de socialisten dat toelaten. Kurt De Loor probeert het zo te framen dat de spreker als burgemeester van Oostende veel heeft geprivatiseerd, maar uitgezonderd het samenbrengen van de Oostendse ziekenhuizen in één vzw – en het is vrij verregaand om dat een privatisering te noemen – en het overdragen van de stadsdienst van de thuiszorg zal Kurt De Loor geen privatisering vinden. Gedurende 24 jaar hebben de socialistische voorgangers in Oostende allemaal heel naarstig geprivatiseerd. Als socialisten privatiseren, kraait daar geen haan naar, terwijl het privatiseringsdrang wordt genoemd als een liberaal gewoon zaken efficiënter maakt.

De spreker vindt het goed dat er met het ontwerp van decreet wordt ingespeeld op nieuwe maatschappelijke situaties en nieuwe samenlevingsvormen. Het is natuurlijk belangrijk dat er voldoende aanbod is. In Oostende is de crematiegraad bij de hoogste van het land, maar er was geen crematorium. Iedereen moest naar Brugge worden gebracht. De private partner maakte daar gretig gebruik van om winst te maken, wat oogluikend werd toegestaan door de socialisten daar. Toen er een crematorium in Oostende kwam, was dat dus een groot probleem voor die private uitbater. Het crematorium in kwestie wordt volledig uitgebaat door de gemeente.

Het ontwerp van decreet geeft private partners de mogelijkheid om mee te participeren. De spreker is daar blij mee. Ze kunnen echter nooit een meerderheid

hebben, en ook dat vindt hij een goede zaak. De onduidelijkheid op het terrein zal daardoor kunnen worden weggewerkt. Dat zal er ook voor zorgen dat crematoria blijvend zullen kunnen investeren in nieuwe technieken en verbeteringen, ook op milieuvlak, en dat dat niet alleen met belastinggeld moet gebeuren. Hij begrijpt dat socialisten het niet leuk vinden dat subsidies worden geschrapt, maar die zijn niet nodig als crematoria zelfbedruipend kunnen zijn, als ze voldoende winst opleveren, wat het geval is. Die winst kan men opnieuw in nieuwe technieken investeren. Kurt De Loor beaamde het al: er zijn voldoende crematoria in Vlaanderen.

Het zal in de toekomst ook mogelijk worden voor goede vrienden, en niet alleen familieleden, om een deel van de as van de overledene mee te nemen, vervolgt de spreker. Soms wordt die as niet gewoon thuis bewaard, maar worden er juwelen mee gemaakt, zodat het mogelijk is om de dierbare altijd dichtbij te hebben. Het is uiteraard ook een goede zaak dat het gemakkelijker wordt om het lichaam aan de wetenschap te schenken door een eenvoudige vermelding in de wilsbeschikking en dat men daarvoor niet langer een apart document hoeft in te vullen bij de gemeente.

Dat lijken stuk voor stuk wijzigingen die zorgen voor een goede update van de decreten, die zo aan de huidige maatschappelijke context worden aangepast. De meerderheid heeft ook een aantal amendementen ingediend.

1.3. Tussenkomen van Katrien Schryvers

Katrien Schryvers zegt dat dit een thema is dat ze al vele jaren volgt. Als burgemeester werd ze immers vaak geconfronteerd met vragen van inwoners, bijvoorbeeld over het begraven van een geliefde die niet in de gemeente was ingeschreven. Dat doet beseffen dat het belangrijk is dat er een goede regelgeving is, waarmee aan dergelijke vragen wordt tegemoetgekomen zonder in een opbod te verzeilen en waarmee de waardigheid van een afscheid altijd wordt gegarandeerd. Men moet uitgaan van de vraag wat mensen bezighoudt wanneer ze worden geconfronteerd met een verlies. Dan gaat het over het garanderen van de waardigheid, het respect voor de overledene, maar ook over een zo persoonlijk mogelijke invulling, omdat die helpt bij het rouwen en helend kan werken. Dat is altijd het uitgangspunt geweest van alle decretale aanpassingen sinds 2004 en is ook het uitgangspunt van wat nu voorligt. De spreker betreurt dan ook dat de discussie over zo'n gevoelig en belangrijk thema zich meteen toespitste op het toelaten van private inbreng in crematoria, terwijl het over veel meer gaat. Ze vindt dat men in deze materie ideologieën moet kunnen overstijgen en samen moet zoeken naar een draagvlak, omdat dat mensen kan helpen in deze situaties.

In twintig jaar tijd is er veel geëvolueerd in de maatschappij. Vanzelfsprekend zijn de technieken geëvolueerd, net als de vragen van mensen. Men is daar de voorbije jaren gedeeltelijk aan tegemoetgekomen, en met het ontwerp van decreet gebeurt dat opnieuw. De spreker heeft daarover in de voorbije drie zittingsperiodes telkens conceptnota's ingediend, waarvan een deel al in tot een decreet hebben geleid, bijvoorbeeld over het bewaren van de urne thuis (*Parl.St.* VI.Parl. 2010-2011, nr. 1150/3), wat almaar meer mensen doen, of het aangeven van de gemeente waar men een laatste rustplaats wil krijgen (*Parl.St.* VI.Parl. 2010-2011, nr. 1151/3). Ook is er de mogelijkheid gekomen om vanaf 16 jaar een laatste wilsbeschikking te maken. De ouders van levenloos geboren kindjes hebben de mogelijkheid gekregen om hun sterrenkindjes te begraven of te cremëren, ongeacht de duur van de zwangerschap, iets wat mensen helpt bij het rouwen. Ten slotte is er de mogelijkheid van natuurbegraafplaatsen gekomen, wat ook tegemoetkomt aan een maatschappelijke vraag.

De zaken zijn echter blijven evolueren en er blijven vragen komen. Ook in de huidige zittingsperiode heeft de spreker een conceptnota tot aanpassing van de regelgeving op de begraafplaatsen en de lijkbezorging aan de evoluerende maatschappelijke

wensen en noden ingediend. Ze is heel blij dat een aantal elementen ervan in het ontwerp van decreet opgenomen zijn. Ze apprecieert de verwijzing in de toelichting van de minister naar haar conceptnota. Uiteraard zijn er zaken opgenomen in het Vlaamse regeerakkoord, maar ook vanuit het Vlaams Parlement probeert men mee voorbereidend werk te doen. Aangezien men als volksvertegenwoordiger hoort wat er leeft bij mensen en contacten met de sector heeft, kent men de noden. Het is goed dat daarnaar wordt geluisterd. Ook het traject dat in deze aangelegenheid is afgelegd, met herhaaldelijk overleg met alle stakeholders, apprecieert ze ten eerste. Er was ook begrip voor het feit dat sommige punten misschien niet klaar waren om te worden opgenomen in het ontwerp van decreet omdat er nog niet voldoende draagvlak voor was. Met betrekking tot dat thema is dat de manier bij uitstek om te werk te gaan.

De cd&v-fractie vindt het belangrijk dat er uitdrukkelijk is bepaald dat de private inbreng beperkt is tot een minderheidsaandeel. Het is dus absoluut niet de realiteit dat de sector helemaal wordt geprivatiseerd, zoals men het laat uitschijnen. Wel wordt het mogelijk gemaakt dat crematoria als louter technische entiteit worden georganiseerd, want daar is al veel langer vraag naar. De fractie vindt dat dus zeker goed. De spreker wijst erop dat het punt van de concessies op de urnenvelden uit haar conceptnota komt. Op het terrein gebeurde dat wel, maar daar was geen wettelijke basis voor, net zoals er niets was opgenomen over het schenken van zijn lichaam aan de wetenschap. Ze vindt het belangrijk dat zoiets kan worden opgenomen in een laatste wilsbeschikking, zodat kan worden voorkomen dat men zou beslissen over een vorm van lijkbezorging en naderhand ontdekt dat de overledene zijn lichaam had willen schenken aan de wetenschap. Op die manier is men zeker dat dat gebeurt wanneer de persoon in kwestie overlijdt. Ook duidelijkheid over de asbestemming is belangrijk.

De cd&v-fractie staat dus heel positief tegenover het ontwerp van decreet, dat een stap verder zet in de maatschappelijke evoluties. Dat betekent echter niet dat ze geen bezorgdheden meer heeft. De spreker wijst op de evoluties in het buitenland inzake nieuwe technieken. Er zijn crematoria die klaar zijn om een techniek zoals resomatie toe te passen. Twee crematoria zouden zich kandidaat hebben gesteld voor een mogelijk pilootproject ter zake. Voor het effluent moet er nog een rubriek in het Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning (VLAREM) worden gecreëerd. Minister Zuhal Demir is daarmee bezig. Als mensen daarvoor kiezen, is dat een extra mogelijkheid. Daar is geen aanpassing van het decreet voor nodig, want het is een kaderdecreet: het geeft de Vlaamse Regering de mogelijkheid om een nieuwe techniek toe te laten. De spreker hoopt dat resomatie op een omzichtige manier, maar toch binnen afzienbare tijd mogelijk kan worden gemaakt en dat andere technieken met het oog op de toekomst worden opgevolgd.

Ook natuurbegraafplaatsen komen tegemoet aan de vraag van heel wat mensen. Als men bijvoorbeeld in een afbreekbare urne een ent kan zetten en daar groeit een boom uit, dan is dat symbolisch belangrijk. Heel wat gemeenten willen daarmee aan de slag, maar bijvoorbeeld bij het Agentschap voor Natuur en Bos staat men daar heel huiverachtig tegenover. Er moet aan heel veel voorwaarden worden voldaan vooraleer een lokaal bestuur die stap kan zetten. Voor de spreker is dat heel moeilijk te begrijpen. Ze heeft daar al herhaaldelijk vragen over gesteld. Nochtans blijft men zowel bij het uitstrooien als bij het begraven in een bos van een afbreekbare urne in een heel natuurlijke omgeving. Ze vraagt de minister om daarover te blijven overleggen met minister Zuhal Demir. De Vlaamse overheid mag niet het beeld creëren dat die mogelijkheid weliswaar in een decreet zit, maar dat er daartegen heel veel drempels worden opgeworpen. De spreker rekent hiervoor op de steun van de minister.

1.4. Tussenkost van Staf Aerts

Staf Aerts steunt het pleidooi van Katrien Schryvers over de natuurbegraafplaatsen en om iets dat decretaal mogelijk werd gemaakt, ook daadwerkelijk op het terrein toe te passen. Hij wijst er voorts op dat een aantal spelers in het voortraject, met name de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten, Burgerzaken Vlaanderen en het Netwerk Begraafplaatsen Vlaanderen, na de totstandkoming van het ontwerp van decreet nog een advies hebben geschreven, dat positieve punten, maar ook een heel aantal pijnpunten geeft. Positief is dat op diverse punten de regelgeving meer in overeenstemming wordt gebracht met de praktijk. Dat is natuurlijk wat een decreetswijziging hoort te doen. De prangende problemen die een decreetale verankering vragen, worden daarmee echter niet aangepakt, zo luidt het. De regelgeving blijft sterk versnipperd, wat de duidelijkheid en een eenvormige uitvoering in de praktijk niet ten goede komt. Een van die prangende problemen is de digitalisering van de overlijdensaangifte. Men stelt dat dat ruimer moet worden aangepakt dan alleen via de Vlaamse toepassingen. Een inbedding van het digitaliseringproces in het regelgevend kader is heel dringend. Dat moet eenvormig zijn voor heel Vlaanderen, niet alleen voor de gemeentebesturen die willen instappen in de tools die Vlaanderen aanreikt. De gezette stappen zijn goed maar fragmentarisch, vinden de voornoemde instanties: een overkoepelende visie ontbreekt. Voorts vragen ze zich af waarom in de laatste wilsbeschikking ook niet de mogelijkheid wordt gegeven om aan te geven dat men geen uitvaartritueel wil. De spreker wil weten of het een bewuste keuze is geweest om dat niet te doen.

De spreker steunt de suggestie van de minister om van de keuze om het lichaam aan de wetenschap te schenken de standaard te maken. Hij is benieuwd naar de reacties van de commissieleden daarop. Als ze daar hetzelfde over denken, is er misschien nog tijd om dat meteen aan te passen.

De voornoemde instanties vinden het goed dat er een cascaderегeling voor de asbestemming werd uitgedacht, maar vinden ook dat die de zaken heel complex maakt, terwijl er net eenvoud nodig is op die moeilijke momenten.

Er is nog altijd een advies nodig van een tweede beëdigd arts om te bevestigen dat het om een natuurlijk overlijden gaat, hoewel dat procedures moeilijker en duurder maakt. De spreker wil weten waarom er expliciet werd gekozen om dat te behouden.

Uit de toelichting bleek dat er geen nood aan bijkomende crematoria is. Het blijft echter nodig om de efficiëntie te verhogen en de impact op het milieu te verkleinen. Daarom pleit de spreker voor het behoud van subsidies voor innovatieve investeringen of investeringen die energiebesparingen opleveren, maar niet voor nieuwe crematoria.

1.5. Tussenkost van Paul Van Miert

Paul Van Miert wijst op de heel duidelijke grendel die er is voor de instap van private rechtspersonen. Het is een minderheidsaandeel, en de beginselen van behoorlijk bestuur en neutraliteit, de basisbeginselen van het decreet, zullen in acht moeten worden genomen. Hij wijst er ook op dat er in 2019 150.000 euro en in 2020 170.000 euro subsidies werden opgenomen. Met die bedragen kan men geen grote dingen doen. De jongste jaren is er dus blijkbaar totaal geen behoefte geweest aan ondersteuning bij de crematoria. Hij begrijpt het argument van Staf Aerts, maar de cijfers tonen aan dat men wel degelijk zonder geldelijke ondersteuning kan.

De spreker sluit zich aan bij Katrien Schryvers over de nieuwe vormen van lijkbezorging resomatie en humusatie. Hij wil van de minister weten waar men op dat vlak staat. Een aantal actoren geven immers aan daar klaar voor te zijn of daar verdere stappen in te willen zetten. Wat is de tijdslijn voor een eventueel

uitvoeringsbesluit van de Vlaamse Regering over het activeren van een decretale wijziging?

De spreker had graag een stand van zaken gekregen over het esthetische basis-kader, een soort deontologische code die zou worden opgelegd aan elk crematorium. Is daar nog werk van gemaakt?

2. Antwoorden van de minister

Minister *Gwendolyn Rutten* treedt Katrien Schryvers bij dat iedereen hier vroeg of laat mee wordt geconfronteerd. Ze is blij dat ze op basis van het afgelegde traject en de diverse insteken het afscheid nemen van mensen wat persoonlijker kan maken, wat de bedoeling moet zijn. Er zijn echter inderdaad zaken waarvoor nog niet werd geopteerd, zoals een opt-outsysteem voor het schenken van lichamen aan de wetenschap. In het Waalse Gewest kan men er bijvoorbeeld voor kiezen om samen met een huisdier te worden begraven. Het werk is dus niet af. De minister nodigt het Vlaams Parlement uit om eventueel initiatieven te nemen, maar in dit ontwerp van decreet heeft men het gehouden bij aanpassingen waarover men het in het overlegmodel eens was dat ze moesten gebeuren.

De minister vindt de ideologische bezwaren van Kurt De Loor vreemd. Ze wijst erop dat ook begrafenisondernemers tot de privésector behoren, en dat toch de mensen zijn die in eerste instantie met de overledene in contact komen, en trouwens uitstekend werk leveren. Daar worden echter geen opmerkingen over gemaakt. In de geschiedenis van de mensheid is het veeleer uitzondering dan regel dat de zorg voor de overledenen uitsluitend door de overheid kon worden gedaan. Dat geldt ook voor het begin van het leven: men wordt ook niet per definitie verwekt of geboren in een overheidsinstelling of door overheidstoedoen. Voor haar kan de private sector dus zeker een rol spelen. Er is verwezen naar innovaties en nieuwe technieken die door private participatie misschien makkelijker ingang vinden. Sommigen zouden ervoor kunnen pleiten om de zorg voor de overledenen volledig door de privésector te laten doen, maar de minister heeft gekozen voor een minderheidsparticipatie met een maximum van 49 procent.

Wat de vragen over resomatie betreft, wijst de minister erop dat dat in eerste instantie over een VLAREM-aanpassing gaat, waarvoor minister Zuhair Demir bevoegd is. Het was de bedoeling dat die teksten er rond deze tijd zouden zijn, maar er is wat vertraging. Ze verwijst dus naar minister Zuhair Demir voor die aanpassingen. Eenmaal die aanpassingen zijn gedaan, is er al een decretale kapstok om via uitvoeringsbesluiten de praktische gevolgen mogelijk te maken.

De Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) is uiteraard ook betrokken geweest in het proces. Toch begrijpt de minister dat die nog opmerkingen heeft. Ook voor haar is de digitalisering van de overlijdensakte heel belangrijk. Staf Aerts vroeg zich samen met de VVSG af waarom dat niet overal werd ingevoerd. Het antwoord is dat men ervoor heeft gekozen om met proefprojecten te werken en niet te wachten tot de allerlaatste meekan. Als men klaar is om die stap te zetten, kan men die stap zetten. Zo kan men al heel wat kinderziektes wegwerken en expertise opdoen, waarvan de rest nadien kan gebruikmaken. De omgekeerde methode, waarbij decretaal wordt verplicht dat er moet worden gewacht tot elke gemeente meekan, zou ofwel voor vertraging ofwel voor frustratie zorgen. De minister is er zeker van dat de proefprojecten veel succes zullen kennen.

Staf Aerts had het over de mogelijkheid om geen uitvaartplechtigheid te houden. Dat kan in de wilsbeschikking staan, antwoordt de minister. De decretale basis daarvoor is aanwezig: aangezien men zelf kan aangeven wat men wil, moet men ook kunnen aangeven wat men niet wil. Ze zal dat ook in de uitvoeringsbesluiten opnemen, zodat dat wordt ondervangen.

Wat de opmerking over het tweede advies van een arts betreft, wijst de minister er terzijde nog op dat het ontwerp van decreet de term 'geneesheer' vervangt door de term 'arts'. Dat wordt dus genderneutraal. Over de noodzaak om bij een verdacht overlijden een tweede arts te raadplegen zijn er uitgebreide consultaties geweest, en zowel het College van procureurs-generaal als de artsenopleidingen vonden dat die tweede opinie noodzakelijk is en blijft. Ook werd de nood aan een betere opleiding ter zake benadrukt. Om die reden heeft de minister dat behouden.

Het is inderdaad de bedoeling om een deontologische code voor crematoria in te stellen bij het intreden van een private partner. Daarvoor is natuurlijk eerst de goedkeuring van het ontwerp van decreet nodig, waarna die kan worden uitgewerkt.

III. Artikelsgewijze bespreking en stemming

Amendement nr. 1 tot en met 10 zijn opgenomen in *Parl.St.* VI.Parl. 2023-24, nr. 1839/2.

Artikel 1

Artikel 1 wordt zonder opmerkingen aangenomen met 11 stemmen.

Artikel 2

Amendement nr. 1, voorgesteld door Bart Tommelein, Paul Van Miert, Katrien Schryvers, Kris Van Dijck, Brecht Warnez en Nadia Sminate, strekt ertoe punt 3° te vervangen. Het amendement is een legistieke verbetering omdat het in het nieuwe derde lid van artikel 2 van het decreet van 16 januari 2004 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging de link met het eerste lid expliciteert.

Amendement nr. 1 wordt aangenomen met 11 stemmen.

Het aldus geamendeerde artikel 2 wordt aangenomen met 11 stemmen.

Artikel 3

Artikel 3 wordt zonder opmerkingen aangenomen met 11 stemmen.

Artikel 4

Amendement nr. 2, voorgesteld door Bart Tommelein, Paul Van Miert, Katrien Schryvers, Kris Van Dijck, Brecht Warnez en Nadia Sminate, strekt ertoe punt 1° te vervangen. Het amendement stemt de decretale bepaling en de toelichting beter op elkaar af en is bijgevolg een legistieke verbetering.

Amendement nr. 2 wordt aangenomen met 11 stemmen.

Amendement nr. 3, voorgesteld door Bart Tommelein, Paul Van Miert, Katrien Schryvers, Kris Van Dijck, Brecht Warnez en Nadia Sminate, strekt ertoe punt 3° te vervangen. Het amendement stemt de decretale bepaling en de toelichting beter op elkaar af en is bijgevolg een legistieke verbetering.

Amendement nr. 3 wordt aangenomen met 11 stemmen.

Amendement nr. 4, voorgesteld door Bart Tommelein, Paul Van Miert, Katrien Schryvers, Kris Van Dijck, Brecht Warnez en Nadia Sminate, strekt ertoe een punt 3°/1 in te voegen. Het amendement stemt de decretale bepaling en de toelichting beter op elkaar af en is bijgevolg een legistieke verbetering.

Amendement nr. 4 wordt aangenomen met 11 stemmen.

Het aldus geamendeerde artikel 4 wordt aangenomen met 11 stemmen.

Artikel 5

Amendement nr. 5, voorgesteld door Bart Tommelein, Paul Van Miert, Katrien Schryvers, Kris Van Dijck, Brecht Warnez en Nadia Sminate, strekt ertoe in de voorgestelde tekst van punt 2° tussen het woord "overledene" en het woord "is" de woorden "of overledenen" in te voegen. Aangezien de wijzigingsbepaling het mogelijk moet maken om meerdere overledenen te vervoeren, moet dat zijn op een wijze die "veilig, hygiënisch en respectvol voor de overledene of overledenen is".

Amendement nr. 5 wordt aangenomen met 11 stemmen.

Het aldus geamendeerde artikel 5 wordt aangenomen met 11 stemmen.

Artikel 5/1 (nieuw) (vernummerd artikel 6)

Amendement nr. 6, voorgesteld door Bart Tommelein, Paul Van Miert, Katrien Schryvers, Kris Van Dijck, Brecht Warnez en Nadia Sminate, strekt ertoe een nieuw artikel 5/1 in te voegen. Volgens artikel 14 van het decreet van 16 januari 2004 zijn alle kosten die voortvloeien uit het in een behoorlijke wijze voorzien in de lijkbezorging van behoeftigen ten laste van de gemeente van het Vlaamse Gewest waar zij in de bevolkingsregisters, het vreemdelingen- of wachtregister zijn ingeschreven. Het komt in de praktijk voor dat de overleden behoeftige persoon niet was ingeschreven in een bevolkingsregister, het vreemdelingen- of wachtregister. Het decreet bepaalt niet welke gemeente in dat geval instaat voor de uitvaartkosten. In een dergelijke situatie is het logisch dat de gemeente waar het overlijden plaatsvond, de kosten van de lijkbezorging ten laste neemt. Om het hiaat te vullen is het aangewezen dat uitdrukkelijk op te nemen in artikel 14 van het decreet van 16 januari 2004.

Amendement nr. 6 wordt aangenomen met 11 stemmen.

Artikel 6 tot en met 8 (hernummerd artikel 7 tot en met 9)

Deze artikelen worden zonder opmerkingen aangenomen met 11 stemmen.

Artikel 9 (hernummerd artikel 10)

Amendement nr. 7, voorgesteld door Bart Tommelein, Paul Van Miert, Katrien Schryvers, Kris Van Dijck, Brecht Warnez en Nadia Sminate, strekt ertoe in de voorgestelde tekst van paragraaf 2, in het eerste en tweede lid, de woorden "aan de gemeentelijke bevolkingsdienst" telkens te vervangen door de woorden "aan de ambtenaar van de burgerlijke stand van de gemeente waar het overlijden is vastgesteld op basis van een overlijdensattest of aan zijn gemachtigde beambte". In artikel 24, §4, eerste en tweede lid, van het decreet van 16 januari 2004 wordt bepaald dat een verzoek gericht moet zijn aan de "gemeentelijke bevolkingsdienst".

Deze verduidelijking gebeurde naar aanleiding van een opmerking van de Raad van State (advies 73.793/3 van de Raad van State van 20 juli 2023, 2.3). De "gemeentelijke bevolkingsdienst" is echter geen vaststaand juridisch gegeven. Het is aangewezen om de "ambtenaar van de burgerlijke stand" aan te houden, zoals ook gebruikt wordt in artikel 15, 15bis en 19 van het decreet van 16 januari 2004. Dat wordt aangevuld met een precisering van de beoogde gemeente. Het verzoek moet gericht worden aan de gemeentelijke overheid die de toestemming tot crematie verleent. Dat is de gemeente waar het overlijden is vastgesteld op basis van een overlijdensattest.

Amendement nr. 7 wordt aangenomen met 11 stemmen.

Amendement nr. 8, voorgesteld door Bart Tommelein, Paul Van Miert, Katrien Schryvers, Kris Van Dijck, Brecht Warnez en Nadia Sminate, strekt ertoe paragraaf 3 te schrappen. Paragraaf 2, eerste lid, bepaalt dat als er geen schriftelijke kennisgeving van wilsbeschikking is, de as kan worden bewaard op een andere plaats dan de begraafplaats op voorwaarde dat er een gezamenlijk schriftelijk verzoek is. Vervolgens bepaalt paragraaf 3 dat als er geen dergelijk verzoek is, alleen een begraafplaats of de territoriale zee in aanmerking komt. De toevoeging van paragraaf 3 heeft geen meerwaarde en kan daarom worden geschrapt.

Amendement nr. 8 wordt aangenomen met 11 stemmen.

Amendement nr. 9, voorgesteld door Bart Tommelein, Paul Van Miert, Katrien Schryvers, Kris Van Dijck, Brecht Warnez en Nadia Sminate, strekt ertoe in de voorgestelde tekst paragraaf 5 te vervangen. Paragraaf 4 maakt het mogelijk dat een persoon die in de lijkbezorging voorziet, kan beslissen over de asbestemming als er geen echtgenoot of bloed- of aanverwanten in de eerste graad zijn die een gezamenlijk schriftelijk verzoek indienden. Volgens de toelichting "moet het mogelijk zijn dat de persoon die zich in dat geval opwerpt om de begrafenis te regelen (bijvoorbeeld een dichte vriend van de overledene) en de kosten ervan op zich neemt, ervoor kan kiezen de as uit te strooien of de urne te bewaren of te begraven op een voor het publiek toegankelijke locatie, zoals de gemeentelijke begraafplaats of een door de gemeente afgebakende zone. Die persoon zal de urne niet op een private locatie kunnen bewaren of begraven, dit om eventuele discussies te vermijden, maar zal wel een symbolisch gedeelte van de as van de overledene kunnen ontvangen." Door de aanpassing kan de persoon die zich opwerpt om de begrafenis te regelen een symbolisch gedeelte van de as verkrijgen, ongeacht of de partner en/ of de bloed- en aanverwanten tot en met de tweede graad een gedeelte van de as hebben aangevraagd.

Amendement nr. 9 wordt aangenomen met 11 stemmen.

Het aldus geamendeerde artikel 9 wordt aangenomen met 11 stemmen.

Artikel 10 (hernummerd artikel 11)

Artikel 10 wordt aangenomen met 10 stemmen bij 1 onthouding.

Artikel 11 (hernummerd artikel 12)

Amendement nr. 10, voorgesteld door Bart Tommelein, Paul Van Miert, Katrien Schryvers, Kris Van Dijck, Brecht Warnez en Nadia Sminate, strekt ertoe artikel 11 te vervangen. Het betreft een wetgevingstechnische correctie.

Amendement nr. 10 wordt aangenomen met 10 stemmen bij 1 onthouding.

Het aldus geamendeerde artikel 11 wordt aangenomen met 10 stemmen bij 1 onthouding.

Artikel 12 (hernummerd artikel 13)

Artikel 12 wordt aangenomen met 10 stemmen bij 1 onthouding.

IV. Eindstemming

Het aldus geamendeerde ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 16 januari 2004 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging, het decreet van 12 juli 2013 houdende toekenning van subsidies voor gebouwen van de eredienst, gebouwen voor de openbare uitoefening van de niet-confessionele morele dienstverlening en crematoria en het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur wordt aangenomen met 10 stemmen bij 1 onthouding.

Kris VAN DIJCK,
voorzitter

Katrien SCHRYVERS
Bart TOMMELEIN,
verslaggevers

TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE

Hoofdstuk 1. Inleidende bepaling

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Hoofdstuk 2. Wijzigingen van het decreet van 16 januari 2004 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging

Art. 2. In artikel 2 van het decreet van 16 januari 2004 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging, gewijzigd bij het decreet van 28 oktober 2016, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° in het eerste lid wordt de zinsnede "artikel 24, §1, tweede lid, 2°" vervangen door de zinsnede "artikel 24, §1, 3°";
- 2° in het derde lid wordt het woord "Ieder" vervangen door het woord "Het", het woord "moet" vervangen door het woord "kan", en het woord "en" vervangen door het woord "of";
- 3° het derde lid wordt vervangen door wat volgt:

"Met behoud van het eerste lid, kan:

- 1° het gemeentelijk of intergemeentelijk crematorium over een urnenveld, een strooiweide en een columbarium beschikken;
- 2° het intergemeentelijk samenwerkingsverband dat een intergemeentelijk crematorium beheert met de gemeente die een begraafplaats beheert een overeenkomst sluiten over het ter beschikking stellen van het urnenveld, de strooiweide of het columbarium van die begraafplaats aan een aangrenzend intergemeentelijk samenwerkingsverband."

- 4° het vierde lid wordt opgeheven.

Art. 3. In artikel 6, eerste lid, van hetzelfde decreet wordt tussen het woord "grafconcessies" en het woord "of" de zinsnede ", concessies voor urnenvelden" ingevoegd.

Art. 4. In artikel 10 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° het eerste lid wordt vervangen door wat volgt:

"In concessie gegeven graven, in concessie gegeven urnenvelden en in concessie gegeven columbaria worden onderhouden door de concessionaris.";

- 2° in het tweede lid wordt tussen het woord "graf" en het woord "doorlopend" de zinsnede ", de urnenkelder op het urnenveld of de nis van het columbarium" ingevoegd;
- 3° in het derde lid wordt de zin "Die akte wordt een jaar lang bij het graf en aan de ingang van de begraafplaats uitgehangen." vervangen door de zin "De voormelde akte wordt een jaar lang opgehangen, zowel bij het graf, de urnenkelder op het urnenveld of de nis van het columbarium, als aan de ingang van de begraafplaats.";

- 4° aan het derde lid wordt de zin "Bij vaststelling van herstel door de burgemeester of zijn gemachtigde wordt de uitgehangen akte verwijderd." toegevoegd;
- 5° in het vierde lid wordt het woord "opdragen" vervangen door het woord "toevertrouwen".

Art. 5. In artikel 13 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 18 april 2008, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° in het tweede lid wordt het woord "geneesheer" telkens vervangen door het woord "arts";
- 2° het derde lid wordt vervangen door wat volgt:

"Niet-gecremeerde stoffelijke overschotten worden vervoerd met een lijk-wagen of op een andere passende wijze die veilig, hygiënisch en respectvol voor de overledene of overledenen is."

Art. 6. In artikel 14 van hetzelfde decreet wordt na de woorden "zijn ingeschreven" de zinsnede "of bij ontstentenis van inschrijving in een register, ten laste van de gemeente waar het overlijden plaatsvond" ingevoegd.

Art. 7. In artikel 15, §1, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 9 december 2011, 22 februari 2013 en 28 maart 2014, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° in het tweede lid worden tussen de zinsnede "uitvaartplechtigheid," en de woorden "evenals over de gemeente" de woorden "het schenken van het stoffelijke overschot aan de wetenschap" ingevoegd;
- 2° tussen het tweede en het derde lid wordt een lid ingevoegd, dat luidt als volgt:

"De gegevens, vermeld in het tweede lid, worden bewaard overeenkomstig de regeling die geldt met toepassing van artikel III.87 van het Bestuursdecreet van 7 december 2018.";

- 3° in het bestaande derde lid, dat het vierde lid wordt, wordt de zinsnede "de aanvraag tot toestemming tot crematie als bedoeld in artikel 20, §1, of met de akte, bedoeld in artikel 20, §2" vervangen door de zinsnede "de aanvraag van de toestemming tot crematie, vermeld in artikel 15bis, §2, eerste lid, of met de akte, vermeld in artikel 15bis, §2, tweede lid".

Art. 8. In artikel 19, §1, van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 29 maart 2019, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° in punt 3° wordt het woord "geneesheer" telkens vervangen door het woord "arts";
- 2° in punt 4° wordt het woord "geneesheer" vervangen door het woord "arts".

Art. 9. In artikel 22 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 29 maart 2019, wordt het woord "geneesheer" vervangen door het woord "arts".

Art. 10. Artikel 24 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 18 april 2008, 9 december 2011 en 28 oktober 2016, wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 24. §1. De as van gecremeerde lijken kan:

- 1° op de begraafplaats in urnen worden begraven of in een columbarium worden bijgezet;
- 2° op de begraafplaats worden uitgestrooid, op een perceel dat daarvoor bestemd is;
- 3° in de territoriale zee die aan het grondgebied van België grenst, worden uitgestrooid, onder de voorwaarden die de Vlaamse Regering bepaalt;
- 4° op een andere plaats dan de begraafplaats worden uitgestrooid of in een urne worden begraven, met uitzondering van het openbaar domein. Als het een terrein betreft dat niet in eigendom is van de overledene of zijn nabestaanden, is een voorafgaande, schriftelijke toestemming van de eigenaar van het terrein in kwestie vereist;
- 5° op een andere plaats dan de begraafplaats, ook op het openbaar domein, binnen een zone die door de gemeente afgebakend is, worden uitgestrooid, begraven of bewaard in een urne die vervaardigd is uit biologisch afbreekbare materialen. Als de gemeente geen eigenaar is van het terrein in kwestie, dan sluit ze daarover een overeenkomst met de houder van zakelijke rechten op het terrein;
- 6° in een urne ter beschikking worden gesteld van de nabestaanden om te worden bewaard op een andere plaats dan de begraafplaats. Als er een einde komt aan de bewaring van de as op een andere plaats dan de begraafplaats, kan de as door toedoen van de nabestaande die er de zorg voor heeft, of zijn erfgenamen, in geval van het overlijden van de voormelde nabestaande, worden teruggebracht naar de begraafplaats om er begraven, bijgezet in een columbarium of uitgestrooid te worden.

§2. Als de meerderjarige overledene geen schriftelijke kennisgeving van de laatste wilsbeschikking heeft overgemaakt als vermeld in artikel 15, §1, tweede lid, kunnen de echtgenoot of de persoon die met de overledene een feitelijk gezin vormde, en alle bloed- of aanverwanten van de eerste graad op gezamenlijk schriftelijk verzoek, gericht aan de ambtenaar van de burgerlijke stand van de gemeente waar het overlijden is vastgesteld op basis van een overlijdensattest of aan zijn gemachtigde beambte, beslissen om de as van het gecremeerde lijk uit te strooien, te begraven en te bewaren op een andere plaats dan de begraafplaats als vermeld in paragraaf 1, 4° tot en met 6°.

Als de minderjarige overledene vanaf zestien jaar geen schriftelijke kennisgeving van de laatste wilsbeschikking heeft overgemaakt als vermeld in artikel 15, §1, tweede lid, kan op verzoek, gericht aan de ambtenaar van de burgerlijke stand van de gemeente waar het overlijden is vastgesteld op basis van een overlijdensattest of aan zijn gemachtigde beambte, van de ouders of voogd beslist worden om de as van het gecremeerde lijk uit te strooien, te begraven en te bewaren op een andere plaats dan de begraafplaats als vermeld in paragraaf 1, 4° tot en met 6°.

§3. Als de overledene geen schriftelijke kennisgeving van de laatste wilsbeschikking heeft overgemaakt als vermeld in artikel 15, §1, tweede lid, en als er geen echtgenoot of persoon is die met de overledene een feitelijk gezin vormde, of geen bloed- of aanverwanten van de eerste graad, kan de persoon die in de lijkbezorging voorziet, beslissen over de asbestemming, vermeld in paragraaf 1, 1° tot en met 3° en 5°.

§4. Met behoud van de toepassing van paragraaf 2 en 3 kan, op verzoek van de echtgenoot en van de bloed- of aanverwanten tot en met de tweede graad, en in voorkomend geval op verzoek van de persoon die in de lijkbezorging voorziet, vermeld in paragraaf 3, een gedeelte van de as van het gecremeerde lijk aan hen worden meegegeven.

§5. De as van de overledene wordt met respect en eerbied behandeld en kan geen voorwerp uitmaken van een commerciële activiteit, met uitzondering van de activiteiten die verband houden met het uitstrooien of begraven van de as of met het overbrengen ervan naar de plaats waar de as bewaard zal worden.

§6. De persoon die de as in ontvangst neemt, is verantwoordelijk voor de naleving van de bepalingen, vermeld in paragraaf 1 tot en met 5.

§7. De Vlaamse Regering kan de nadere voorwaarden bepalen waaraan de bewaringen, begravingen of uitstrooiingen, vermeld in paragraaf 1, 4° tot en met 6°, moeten voldoen.

§8. De gegevens, vermeld in paragraaf 2, worden bewaard overeenkomstig de regeling die geldt met toepassing van artikel III.87 van het Bestuursdecreet van 7 december 2018.”

Hoofdstuk 3. Wijzigingen van het decreet van 12 juli 2013 houdende toekenning van subsidies voor gebouwen van de eredienst, gebouwen voor de openbare uitoefening van de niet-confessionele morele dienstverlening en crematoria

Art. 11. In het opschrift van het decreet van 12 juli 2013 houdende toekenning van subsidies voor gebouwen van de eredienst, gebouwen voor de openbare uitoefening van de niet-confessionele morele dienstverlening en crematoria worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° de zinsnede “eredienst, gebouwen” wordt vervangen door de woorden “eredienst en gebouwen”;

2° de woorden “en crematoria” worden opgeheven.

Art. 12. In hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 10 november 2022, wordt hoofdstuk 4, dat bestaat uit artikel 13 en 14, opgeheven.

Hoofdstuk 4. Wijziging van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur

Art. 13. Aan artikel 396, §2, van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur wordt een punt 3° toegevoegd, dat luidt als volgt:

“3° het betreft een samenwerkingsverband met als enige doelstelling het oprichten en het beheren van een crematorium, vermeld in artikel 2, tweede lid, van het decreet van 16 januari 2004 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging.”